

ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОД ОБ'ЄКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ

Ірина Мося'

*старший науковий співробітник
лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України,
кандидат педагогічних наук*

Анотація. У статті розглядається питання технології тестового контролю навчання; його перевагами над усталеними методами педагогічного контролю: наукова обґрунтованість тесту, що дає об'єктивну оцінку; технологічність тестового методу; точність вимірювання; наявність однакових вимог для всіх випробуваних; сумісність тестової технології з іншими педагогічними технологіями.

Ключові слова: *тестовий контроль, якість, педагогічні працівники, студенти, метод, рівень знань.*

Abstract. The article examines the issue of test control learning technology; its advantages over established methods of pedagogical control: the scientific validity of the test, which provides an objective assessment; manufacturability of the test method; measurement accuracy; the presence of the same requirements for all subjects; compatibility of test technology with other pedagogical technologies.

Key words: *test control, quality, teaching staff, students, method, level of knowledge.*

Варто наголосити на тому, що із найважливіших напрямків реформування системи освіти є вдосконалення контролю та управління її якістю. Поряд із вже існуючою традиційною системою оцінювання і контролю результатів навчання студентів почала складатися нова система контролю, заснована на використанні тестових технологій. Застосування тестів для вимірювання навчальних досягнень студентів є інновацією, тому поряд із проблемою вивчення нового педагогічного явища постає питання розробки та застосування педагогічної технології тестового контролю навчальних досягнень тих, хто навчається.

Актуальність технології тестового контролю зумовлена його перевагами над усталеними методами педагогічного контролю: наукова обґрунтованість тесту, що дає об'єктивну оцінку; технологічність тестового методу; точність вимірювання; наявність однакових вимог для всіх випробуваних; сумісність тестової технології з іншими педагогічними технологіями.

Як метод тестування передбачає процедуру вимірювання, в якій у якості

інструменту вимірювання використовується тест (сукупність тестових завдань, підібраних за певними правилами і призначених для вимірювання певного кількісного показника). Тестування – це метод і процес педагогічного вимірювання, що полягає у кількісному вимірюванні рівня (ступеня вияву) знань, умінь, навичок, здатностей, властивостей, якостей, уявлень того, хто випробовується, з метою їх оцінювання. Засобом або інструментом вимірювання (те, за допомогою чого здійснюється вимірювання) у цьому процесі є тест. Наприклад, під час усного опитування інструментом вимірювання є бесіда, екзаменаційний білет; письмової роботи – диктант, відповідь на запитання; під час тестування – тест, складений із тестових завдань.

Специфічна форма тестових завдань полягає в тому, що завдання тесту є не питаннями і не задачами, а завданнями, що сформульовані у вигляді висловлювань (істинних чи помилкових) залежно від відповідей. Завдання у тесті розміщуються в порядку зростаючої складності – від найлегшого до складного. Оскільки у педагогічному тесті завдання впорядковуються за принципом послідовного ускладнення – частина тих, хто тестується, не справляються із завданнями вже на найлегшому, першому етапі, інші – на наступних етапах. Студенти середнього рівня підготовки можуть відповісти правильно лише на певну частину завдань тесту. Отже, лише найбільш підготовлені студенти у змозі дати правильну відповідь на завдання найвищого рівня складності, що розміщені в кінці тесту.

Визначений зміст означає використання в тесті лише такого контрольного матеріалу, який відповідає змісту навчальної дисципліни. Матеріал, що виходить за межі навчального змісту в педагогічний тест не включається. Для кожного завдання пропонуються відповіді: правильні й неправильні. Критерії щодо правильності заздалегідь визначаються авторами тесту. Вірогідність правильної відповіді на те чи інше завдання залежить від співвідношення рівня знань того, хто тестується, та рівня складності завдання.

Рівень і структура знань виявляється при аналізі відповідей кожного студента на всі завдання тесту. Чим більше правильних відповідей, тим вище індивідуальний тестовий бал тих, хто проходить тестування. Як правило, цей бал асоціюється із поняттям «рівень знань» і проходить процедуру уточнення на основі тієї чи іншої моделі педагогічного вимірювання.

Для тестів, як правило, достатньо враховувати лише правильність виконання завдання і менше уваги звертати на спосіб розв'язання, характер утруднень тощо. У зв'язку з цим визначається і використовується статистична трудність завдань, яка визначається частками вибірки студентів, які правильно і неправильно виконали завдання.

Другою важливою характеристикою до тестових завдань є варіація тестових балів. Якщо на якесь завдання правильно відповідають всі, хто тестується – то таке завдання є настільки легким, що воно втрачає суттєву властивість бути тестовим, оскільки мета розробки тесту – це вимірювання рівня підготовленості студентів. А це можливо якісно зробити лише за допомогою системи завдань зростаючої складності. Якщо ж всі без винятку студенти відповідають на завдання однаково правильно, то це означає, що воно не диференціює їхній рівень знань.

Кількість тестових завдань у тесті становить довжину тесту, яка має бути мінімально достатньою для реалізації поставлених завдань тестування із певним рівнем точності.

Оцінюючи знання студентів, викладач має використовувати лише якісні тести. На підставі аналізу і узагальнення психолого-педагогічних джерел зазначимо, що серед вимог, що висуваються до тестів, більшість дослідників виділяють наступні:

- 1) адекватність (валідність);
- 2) надійність;
- 3) визначеність (загальнозрозумілість);
- 4) доступність;
- 5) однозначність.

Валідність тесту оцінюється за трьома характеристиками: функціональність, змістовність та прогностичність. Надійність тесту полягає в тому, що повторне виконання тесту одним і тим самим студентом повинно давати практично однакові результати. Під визначеністю (загальнозрозумілістю) тесту мається на увазі якість тесту, що дозволяє студенту, який працює з ним, добре розуміти, яку діяльність він повинен виконувати, які знання повинен продемонструвати та у якому обсязі. Доступність тесту означає, що тестові завдання необхідно формулювати чітко і прямолінійно. Однозначність тесту припускає, що якість його виконання студентами має оцінюватися різними експертами.

Що ж стосовно до загальних методичних вимог конструювання усіх тестових завдань, то варто дотримуватися наступних, а саме: предметна чистота; стислість тестового завдання; ясність і чіткість питань; стислість за часом; складність та розподільча здатність завдання.

Також слід пам'ятати, що педагогічний тест – це не випадкове, механічне поєднання завдань, а надійний інструмент отримання даних про рівень і структуру підготовленості студента. Щоб прийняти рішення щодо застосування тесту як вимірника рівня знань, необхідно ґрунтовно проаналізувати показники його якості (надійність, розподільча здатність), визначені в експериментальному дослідженні, і лише після цього використовувати тест на практиці.

Список використаних джерел:

Лузан, П. Г. та ін. (2008). *Методика тестування рівня професійної компетентності майбутніх фахівців-аграрників: методичний посібник для науково-педагогічних працівників вищих аграрних навчальних закладів*. Київ. НУБіП України. 136.

Лузан, П. Г. (2009). *Методика підготовки та проведення тестового оцінювання знань студентів* (методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників вищих аграрних закладів). Київ. НУБіП України. 88.

Мося, І. А. (2020). Оцінювання якості підготовки фахівців засобами технології тестового контролю. *Технологічна і професійна освіта в умовах ринку праці: Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти. Матеріали А 43 II Міжнародної науково-практичної конференції*. (14 травня 2020 р.) Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка. 191-193.